

HZ. MUHAMMED (ASM), YARATILIŞ MUAMMASINI VE ESMA-İ İLAHİYE'NİN SIRLARINI KEŞFEDEN ZAT!

Peygamberimiz (asm)'ın insanların, meleklerin, ruhanilerin ve her şeyden önemlisi Allah'ın (c.c) yanındaki değerini belirleyen çok önemli ölçütler ve kıstaslar vardır. Hiç şüphesiz bu değer unsurlarının başında, O'nun (asm) kainatın yaratılış sırlarını, Cenab-ı Hakkın (c.c) zatını, sıfatlarını ve isimlerini, kainat kitabının kelime ve ayetlerinin ifade ettikleri manaları izah etmesidir.

Çünkü, kainatın niçin yaratıldığı ve ne mana ifade ettiği hakkında, insan akli aciz kalmaktadır. Akıl bu vadiye ne söylerse, ne fikir beyan etse veya nasıl bir mana ortaya atsa, bir iddia veya tahminden ileri gidemeyecektir. Felsefe ile meşgul olan ve akli merkez ve müstakil bir düşünme aleti kabul edenlerin, kainatın sırları veya oluşumu ile ilgili fikirlerinde nasıl bir girdaba saplandıkları ve insanları nasıl boğdukları ortadadır.

Çünkü onlar, akli esas kabul ettiklerinden ve vahiyden mahrum bıraktıklarından, insanların beynini bin parça etmişlerdir. Onların açtıkları yolun karanlık olmasından ve oradan yürüyenlerin de önlerine kalın perdeler inmesinden hakikat menfezini bir türlü bulamamışlardır. Kimi tabiat kayasına kafasını vurdu. Kimileri maddenin amansız çamurunda boğuldular. Kimileri ise tesadüf rüzgarlarına kapılıp kayboldu. Kimilerini de bu fikirlerin hiçbirisi tatmin etmediğinden, ancak kendilerini ve kainatı inkar etmek suretiyle, rahat nefes almaya çalıştılar. Bediüzzaman Hazretlerinin tabiriyle, Sofistler **“Akıldan istifa ederek, bir derece akla yanaştılar.”** Çünkü istikametli düşünen bir akıl, inkara giremez. Bu ikisi ışık ve karanlık gibi zıttırlar, aynı anda beraber bulunmaları düşünülemez.

İşte, kainatın yaratılış hikmetini ve sırlarını insanlara ders vermeleri ve insanların yaratılışlarına uygun hareket etmeleri için, peygamberler (a.s) gönderilmiştir.

Ayrıca insanların bir vazifesi de, ilahi isimleri ve sıfatları doğru bir şekilde bilmek, anlamak ve ona göre hareket etmektir. Çünkü, Kurân-ı Kerim'deki

“Ben cinleri ve insanları sırf beni tanıyıp yalnız bana ibadet etsinler diye yarattım.” (Zariyat, 51/56)

ayet-i kerimesinden de açıkça anlaşıldığı gibi,

“İnsanın bu dünyaya gönderilmesinin hikmeti ve gayesi; Hâlık-ı

Kâinat'ı tanımak ve ona iman edip ibadet etmektir. Ve o insanın vazife-i fitratı ve farîza-i zimmeti, marifetullah ve iman-ı billahtır ve iz'an ve yakîn ile vücudunu ve vahdetini tasdik etmektir.” (1)

Evet asıl ve kaynak itibariyle ilahi din olan, fakat zamanla bozulmuş olan dinlerde de elbette Allah (c.c) inancı vardır. Fakat bu dinlere tabi olanların büyük bir kısmı, Allah'ın (c.c) varlığını bilseler de sıfatlarında hata ediyorlar. Bazıları haşa Allah'a (c.c) evlat isnat ederken, bazıları da **“Melekler, Allah'ın kızlarıdır.”** fikrini benimsedi. Bazıları ise Allah'ın Celali isimlerinden **Kahhar, Müntakim** gibi isimleri yok sayıp **“Allah yarattığı mahlukatı yakmaz.”** diyerek, insanların rahatlıkla günaha ve sefahate girmelerine yol açtılar.

Semavi dinlerden ve vahiyden istifade etmeyip, akıllarıyla Allah'a ulaşmaya gayret edenlerin durumları ve fikirleri ise, hem kendileri hem de arkalarından giden zavallılar için tam bir felakettir. Çünkü, bu gibi fikir adamları **“bir köyün muhtarsız, bir iğnenin ustasız, bir harfin katipsiz olamadığı halde, şu muazzam ve harika kainatın da sahipsiz olamayacağını”** kabul ediyorlar. Fakat kainatı yaratan ustanın isimleri ve sıfatları hakkında, isabetli karar ve hüküm veremiyorlar.

Çünkü bu gibi felsefeciler, Allah'ın (c.c) varlığını mecburen kabul ettikleri halde, bir kısmı O'nun (c.c) sebeplere ve vasitalara *-haşa-* muhtaç olduğunu iddia ettiler. Diğer bir kısmı, insanlar için geçerli olan **“Bir zat, bir anda ancak bir iş yapabilir.”** fikrini *-haşa-* Allah (c.c)'a da yakıştırdılar. Başka bir kısım ise, **“Kainatı, on akıl idare ediyor.”** diyerek, kainatın idaresinde Allah'ın (c.c.) yaratıcı ve asıl olduğunu kabul edip, fakat kainatı yine Allah'ın (c.c) yarattığı on akıl yardımıyla idare ettiğini şiddetle savundular.

Allah'ın (c.c.) varlığını kabul edip, fakat icraatında ortaklara muhtaç olduğunu savunan ve İsrakiyyun adını alan bu gibi felsefeciler hakkında Bediüzzaman,

“Hükemânın yüksek kısmı olan işrâkiyyûn böyle halt etseler; maddiyyûn, tabiiyyûn gibi aşağı kısımları ne kadar halt edeceklerini kıyas edebilirsin.”(2)

diyerek, onların fikir itibariyle ne derece sapıttıklarını ortaya koymuştur.

Cenab-ı Hakk (c.c), bu kainatı kendisini şuur sahiplerine tanıttırmak istediğinden dolayı yaratmıştır. Zira, bir hadis-i kudside,

---

“Ben gizli bir hazine idim. Bilinmek istedim, mahlukatı yarattım.”(Acluni, II, 132)

buyurulur. İnsanların akıllarıyla Allah'ı (c.c) bulsalar da sıfatlarında ciddi yanılgıya düşecekleri muhakkaktır. Bu nedenle, insanların Cenab-ı Hak (c.c.) hakkında doğru ve istikametli bilgiler edinmeleri için, peygamberlere (a.s) ihtiyaç vardır.

İnsanların sayılan bu temel vazifelerinden birisi de kainat kitabını doğru okumaktır. Çünkü kainat kitabı, okunmak ve ondan ders alınmak için yazılmıştır. Zira kainat kitabı, Rabbimizin sıfatlarını, isimlerini ve kainat ile insanın yaratılış maksatlarını anlamak üzere yapılacak her türlü çalışma ve tahminler için bir bilgi arşivi hükmündedir. Bu kitabı okumak ise, iki şekilde olacaktır:

a. Ya sadece akıl feneri ile önümüzü aydınlatmaya çalıştığımız ve nasıl okunacağını bize tarif edecek öğretmenlerin olmadığı bir ortamda okumaya çalışmaktır. Böyle bir tarz ile okumanın, insanları doğru bir sonuca ulaştırmadığı kanaatindeyiz. Zira kainat kitabının neyi ifade ettiği konusu, bir bilmece gibidir veya kainat kitabı, kapalı bir hazine gibidir. Bu bilmeceyi çözebilecek birisi veya hazineyi açabilecek bir anahtar olmazsa, doğru sonuca ulaşmak mümkün değildir. Çünkü, büyük Üstadın ifadesi ile **“Anlaşılmaz bir kitap muallimsiz olsa, manasız bir kağıttan ibaret kalır.”**(3)

b. Ya da bu kitabın anlamını bilen ve neyi ifade ettiğini aktarabilecek kişiler yardımıyla, okumaya çalışmak. Bu tarz bir okuma şekli, elbette bizi doğru sonuç ve anlamlara taşıyacaktır.

İşte kainat kitabının en istikametli ve en doğru okuyucuları ve muallimleri **peygamberlerdir**. Allah (c.c), kainat hazinesinde bulunan bütün sırlı mahzenlerin anahtarlarını onlara vermiştir. Onlara müracaat edilmeden ve onlardan yardım alınmadan yapılacak çalışmalar ve analizler, görünüşte bilimsel bir anlam taşısa bile, hakikat ve mahiyet itibarıyla kainatın sırlarından çok dış görünüşünü izah etmeye yönelik olacaktır.

Çünkü, kainata ve mevcudata olan bakış, iki şekilde olmaktadır. **Birincisi, Mana-i ismi** dediğimiz **“mevcudata mevcudat hesabına bakmak”** yani, eşyayı ve mahlukatı değerlendirirken, sadece onların sahip oldukları özellikler ve sıfatlar üzerinde durulur. Ustalarının ve yaratıcılarının maksat ve istekleri hiç hesaba katılmaz. İkincisi ise, **mana-i harfi** denilen **“mevcudata Allah (c.c) hesabına bakmak”** tır. Yani mahlukat, yaratanın amaç ve sıfatları doğrultusunda değerlendirilmektedir. Bu şeyi, Allah (c.c) neden yarattı? Ve Allah (c.c) bu şeyde, hangi esma ve sıfatlarını tecelli ettirdi.? gibi açılardan, eşyayı ölçme ve değerlendirmeye almaktır.

İşte insanların kainatı, kainat hesabına değil de Allah (c.c) hesabına değerlendirebilmeleri ve bu kitabın ifade etmek istediği anlam ve manaları doğru okuyabilmeleri için, **peygamberler (a.s) gönderilmişlerdir.**

Netice olarak peygamberlerin izah edilmeye çalışılan bu esas vazifeleri açısından, en mükemmel ve bu vazifeye en layık kişi, hiç şüphesiz Hz. Muhammed (asm)'dir. Bu konuyu üç temel başlık altında izah etmeye çalışacağız.

1. Hz. Muhammed (asm) Yaratılış Muammasının ve Kainat Tilsimi'nin Anahtarıdır!

Peygamberlerin temel vazifelerinden olan, yaratılış muammasını keşfetmek ve kainatın sırlarını açmak alanında, tüm asırları ve insanlık tabakalarını doyuracak ilim ve yeteneğe sahip, Hz. Muhammed (asm)' dir. Çünkü sair peygamberlerin (a.s) getirdikleri izahlar ve ilaçlar, kendi milletlerini ve kendi asırlarını doyuracak ve iyileştirecek nitelikteydi. Fakat kainatın efendisi olan Peygamberimiz (asm), daha önce gelen tüm peygamberlerin ilim ve ibadetlerine mutlak varis(4) olduğu gibi, kendisinden sonra kıyamete kadar gelecek olan tüm insanlara da üstad ve muallim niteliğini taşıyor. Bu nedenle Cenab-ı Hak (c.c), Kainatın Efendisine (asm) bütün kainatın sırlarını hem Kur'an ile ve hem de Miraç ile bildirdi.

Çünkü Kur'an-ı Hakim, kainatın gaye ve hakikati hakkında hem en doğru, hem de en açıklayıcı bilgiyi veren semavi bir kitaptır. Bu konuda, Bediüzzamanın şu sadeleştirerek vereceğimiz ifade ve tespitleri çok manidardır:

"Gayet büyük ve garip ve fevkalade genişlikte acayîp bir ağaç farz edelim ki, o ağaç geniş bir gayb ve gizlilik perdesi altında saklanmıştı. Bilindiği gibi, insanın âzâları gibi, bir ağacın da dalları, meyveleri, yaprakları ve çiçekleri gibi bütün uzuvları arasında bir münâsebet, bir uygunluk, bir intizam lâzımdır. Her bir parçası, o ağacın mahiyetine göre bir şekil alır; bir sûret verilir."

"Şimdi biri çıksa, hiç görülmeyen ve gizli olan o ağaca dâir perde üstünde onun her bir dalına, meyvesine, yapraklarına uygun bir resim çizse ve birbirinden çok uzak olan başlangıcı ve sonu arasında ki tüm uzuvlarının şekil ve sûretini gösterecek resimlerle doldursa, elbette O ressamın, o gizli ağacı gaybı gören nazarıyla görüp, ihâta ettikten sonra tasvir ettiği hususunda şüphe kalmaz."

"Aynen bu örnekte olduğu gibi, Kur'ân-ı Hakim dahi, kainatın hakikatine dâir beyanlarında uygunluğu muhâfaza etmede ve her bir unsura lââyık bir sûret vermede çok dengeli ifadeler kullanmıştır. Kainatın hakikatı ise, dünyanın başlangıcından tut, tâ âhiretin en nihayetine kadar uzanmış ve en yukarı tabakadan en aşağılara, atomlardan ta güneşe kadar yayılmış olan konulardır. Bütün

---

araştırmacılar, yaptıkları araştırmaların sonucunda Kurân'ın bu tasvirleri karşısında 'Mâşallah, bârekallah' deyip, 'Tılsım-ı kâinatı ve yaratılış sırlarını keşfeden ve açan yalnız sensin, ey Kur'ân-ı Kerîm!' demişler."(5)

2. Esmâ-i İlahiye'nin Sırlarının Keşşafıdır.

Cenab-ı Hakkın her bir ismi ve sıfatı, sonsuz hazineler ve defineler hükmündedir. Mesela, Subuti olan sıfatlardan Hayat sıfatı, bütün sıfat ve sair isimlerin kaynağı hükmündedir. Kudret, İlim, İrade sıfatları ise, tüm mevcudatın yaratılışının temelidir. Kelam sıfatı ise, hem vahiylerin, hem ilhamların ve hem de tüm konuşmaların kaynağıdır. Bütün bu sıfatları hakkıyla bize tanıttıran, Hz. Muhammed (asm)' dir.

Rabbimizin ezelde sahip olduğu Zati sıfatlar ise bambaşka hazineler hükmündedir. **Vücut, Kıdem, Beka, Kıyam binefsihi, Muhalefet un lilhavadis ve Vahdaniyet** sıfatlarının doğru keşşafı, Kur'an ve onun mübelliği, Fahr-i Kainat (asm)'dir.

Kainatta cari olan her bir fiil, İlahi bir isme dayanır. Mesela, mevcudatın yaratılması Halık, terbiye edilmesi Rab, süslendirilmesi Müzeyyin, hayatlandırılması Muhyi, rızıklandırılması Rezzak, dönmeler Müdevvir, renklendirmeler Mülevvin v.s. kainattaki sonsuz fiillerin her birisi, İlahi isimler vasıtasıyla meydana gelmektedir. Çünkü, fiil failsiz olmaz.

Cenab-ı Hak ezeli ve ebedî olduğundan, O'nun isimlerinin hazineleri bitmez ve tükenmez. Yarattığı her varlık, O'nun 'Esmâ-i Hüsna'sına řهادet etmekle beraber, isimlerindeki hazineler bu yaratılanlarla ölçüye girmez. Allah'ın (c.c) doksan dokuz ismini, cevşen-i kebirde geçen bin bir ismini bize ulaştıran ve tanıttıran Hz. Muhammed Mustafa (asm)'dir.

3. Kainat Kitabının Ayetlerinin Tercümanıdır.

Kainat bir kitaptır ve bu kitap okunmak ve anlaşılmak için yazılmıştır. Kelimeleri ise, mücessem harflerden teşekkül etmiştir. Bu kitap, mana dolu bir hazine gibidir. Çünkü, Rabbimizi bize tanıttıran tanıtıcıların başında, kainat kitabı gelmektedir. Nasıl ki Kur'an-ı Hakim her ayetiyle ve Hz. Muhammed (asm) gösterdiği her mucizesiyle, bize Allah'ı (c.c) tanıttırıyorlar. Öylede, kainat kitabında bulunan her şey bize Allah'ı gösteriyor. İşte kainat kitabının ayetlerini de bize doğru okuyan en büyük Üstad, Hz. Muhammed (asm) dir.

Mesela, insanların birbirlerine hayretle sordukları “ sen nesin? nereden geliyorsun? ve nereye gideceksin?” gibi dehşetli ve zor soruları, ancak ilahi vahiy ile beslenen peygamberler ve bunların başında Hz. Muhammed (asm) cevaplayabilmiştir. Çünkü

---

her konunun ve her sorunun en ayrıntılı cevabı kur'an ve hadislerde mevcuttur. Ayrıca bu mevcudatın neyi ifade ettiği ve ne vazife ile meşgul oldukları, yine Peygamberimiz (asm) tarafından izah edilmiştir. Mesela, güneşin büyük bir ateş parçası olmadığı, aksine bir lamba ve soba olduğu özellikle vurgulanmıştır.

Bu dünyaya gelip bir süre durduktan sonra kaybolan mevcudatın, ne için yaratıldıkları ve nereye gidecekleri hususunu, keskin ve ikna edici izahlarla ortaya koyan yine mahlukatın en şerefli ve Allah'ın en sevgili kulu ve Allah'ı (c.c) en çok seven ve O'ndan en çok korkan Hz. Muhammed (a.s.m)'dir.

Dipnotlar:

- (1) bk. [Şualar, Yedinci Şua. 100](#)
- (2) bk. [Sözler, Otuzuncu Söz. 542](#)
- (3) bk. [age. On Birinci Söz.](#)
- (4) bk. [age. Yirmi Beşinci Söz. İkinci Şule.](#)
- (5) bk. [age. Üçüncü Şule.](#)